

posestnik ob podpori kmetijske družbe. Mi jim tega prav nič ne zavidamo, nasprotno, še veseli nas, da se je na Kranjskem pričelo daniti v tem oziru, a tudi zase in za svoje delo zahtevamo priznanja, osobito od kmetijske družbe, ki ji je učiteljstvo najzvestejši in najagilnejši član.

Udeležnik.

Absurdum.

V.

Učiteljski stan ima žalibog prednost pred drugimi stani, da ga ljudstvo v mnogih krajih — osobito na kmetih sovraži ali mu vsaj nasprotuje. Kar zahtevajo višje oblasti, to mora izvesti učiteljstvo ter čestokrat delati s pritiskom, da pridobi postavnim predpisom veljavo. — Tu je učiteljstvo — Herkules na razpotju. Ako ne izvede vsega, kar je bilo ukazano, tedaj se usuje nanj toča grozečih dopisov in opominov, končno disciplinarno preiskava — in mož ima piko, ki hodi za njim kakor njegova senca. Če pa izvede vse, kar so od njega zahtevali, potem si je nakopal sovraštvo ljudstva, in prva misel je: Tega je treba proč spraviti, ta ni za nas, ta je prenatčen; kdo bo pa otroka vedno v šolo pošiljal, jaz nimam časa, da bi hodil opravičevati se itd. — Od zgoraj pritisk — od spodaj odpor — in račun plača učitelj!

In kako presenečenje ga čaka. Misleč, da ga bodo tam gori pohvalili, ker je izvedel vse drakonične ukaze, dobi nekega dne disciplinarno preiskavo na vrat. Nezadovoljneži so ga tožili. Navedli so malenkosti, slabosti, kakršnih ima vsak, a glavna točka, ki govori proti učitelju je »skrajna nezadovoljnost med ljudstvom napram učitelju«. Tožba ima več podpisov. In sedaj se ima učitelj zagovarjati zaradi nepriljubljenosti — in to napram oblastnim ki so ga silile in dregale, da je izvedel ta ali oni suhoparni paragraf ali pa odlok. — Siromak! Sedaj mu groze zopet oni, zaradi katerih si je nakopal nenaklonjenost gotovih krogov. Mož pleše med zamerami od spodaj in zgoraj, da je joj; konec je navadno kak »nos«, ki se srečnem nosilcu tako pobesi, da ga mine vse veselje, si še nadalje iskati takih dvomljivih odlikovanj.

Največja priložnost pa, da pride učitelj med dva mlinska kamena, so obravnave šolskih zamud. Vsakega voditelja silno veseli, kadar mu jih je voditi. Pri taki obravnavi zve vse: katera postava ni dobra, zve vse mogoče in nemogoče težave obtoženih, končno pa še svoj lastni »Steckbrief«. — Da je uspešen pouk brez dobrega šolskega obiska nemogoč, je jasno; zato je pa tudi naravno, da šolska oblast skrbi v prvi vrsti za kolikor možno dober obisk; izvesti to zahtevo mora seveda učiteljstvo in malomarneže pridno naznanjati. Vrše se zaslišanja — navadno s prepirom.*) Posledice obravnave so denarni kazni, oziroma toliko in toliko ur zapora. Sedaj se pa usuje toča psolv in preklinjanja nad učiteljstvo, ki ga ljudstvo dolži popolnoma po nedolžnem, da je ono krivo občutnih kazni.

Višje oblasti zahtevajo — in to je prav! — rednega šolskega obiskovanja; nadzorniki seveda tudi, saj jim je skrbeti, da se izkažejo, kako so pospešili obisk, koliko % je prav dobrih itd. — A učitelj ima pa to s točnim naznanjevanjem neopravičenih zamud pridno podpirati. To je vse

*) Obravnave šolskih zamud vodijo domalega povsod šolski voditelji, ostali člani krajnih šolskih svetov ne prevzemajo iz umevnih razlogov tega posla.

Uredn.

popolnoma dobro! Pridejo kazni! Kdo je kriv? Ljudstvo ne dolži ne sebe, ker svojih otrok ni redno v šolo pošiljalo, ono tudi ne dolži c. kr. okr. š. svetov, ki so diktirali kazni, ljudstvo dolži učiteljstvo, ki se je pokorilo zakonitim predpisom. Vsa jeza, kletvina in kar je takih dobrot, se pa izlije nad onim, ki je vodil obravnave ter ravnal v smislu predpisov. Če kje — pri šolskih zamudah pride slednji učitelj-voditelj, oziroma tudi njegovi kolegi z ljudstvom v konflikt — obratno pa s svojimi oblastnjami. Taki konflikti pa imajo čisto jako neprijetne posledice za učiteljstvo. — Ker ne sme in ne more neopravičenih zamud opravičiti, si nakoplje jezo obsojencev, ki se potem maščujejo z različnimi ovadbami, češ, tega moramo stran spraviti, ker je preveč hud; zaradi njega ne bomo šteli kron; otroke potrebujemo doma itd. Končen refren take ovadbe je vedno, da ga naj prestavijo; kot vzrok navedejo vse kaj drugega, kar ni vredno piškavega oreha, a vendar dela dotičnemu mnogo sitnosti in jeze, ker se mora zagovarjati.

Ako pregledamo podpise na takih ovadbah, vidimo, da so podpisani najzanimnejši starši, ki svojih otrok iz kateregakoli nezakonitega vzroka nočejo pošiljati v šolo. Da je pa jed bolj zabeljena, se blešči med tožniki tudi ime kakega človeka, ki z zamudami nima ničesar opraviti, ki pa je jezen na učitelja, ker je njegovega otroka kaznoval z zaporom ali drugače.

Tedaj se prične neusmiljena gonja: zasliševanje odraslih in otrok, gostilničarjev in drugih v afero zapletenih korifej in vse to, ker je izkušal učitelj danim mu odredbam pridobiti potrebno veljavo. Šolske zamude so setev, ki raste iz nje jeza, maščevanje, tožbe, preiskave in discipliranje. Nikdar ni učitelj tako v škripcih, kakor ravno pri šolskih zamudah; tu pritiskata nanj dva faktorja, ki sta si diametralno nasprotna, v sredi je pa — učitelj.

Koliko grenkih mora učitelj prebiti ravno zaradi šolskih zamud! Tu se pojavlja jeza in maščevanje v raznih oblikah: odpovedo ti mleko ali pa ga podraže, isto se godi z drvi; če hočeš delavca, ga ne dobiš ali ga pa moraš prav drago plačati. — Drug drugega hujska, in učitelj je le prečestokrat prisiljen, da išče pomoči pri sodnji. Da mu tako življenje ne ugaja, je umevno. Za svoj trud in delo, za svoje prizadevanje, da bi povzdignil šolski obisk, ima pa tako plačilo, — končno pa še — kakor rečeno — kako disciplinarno preiskavo. A kaj ima za vse to? — To, kar smo navedli. Ščiti ga nihče, braniti se mora sam. Potem pa človek izvršuj, kar ti gori pri zeleni mizi nakladajo in nalože. Obravnavanje šolskih zamud je najneprijetnejši posel, kar jih ima šola; obrni zamude tako ali tako, vedno je kriv učitelj. Morda poreče kdo, da naj drugi obravnavajo, saj je več članov v krajnem šolskem svetu. — Res jih je, a s temi bi ne bilo prav nič pomagano; obratno; oproščali bi zamude in odpuščali kazni.*)

Učitelj naj se glede zamud gane kakor mu drago, zmeraj je kriv samo on. Bog zna, če je onim, ki nam vedno in vedno pošiljajo odloke, to dejstvo tudi znano? Menda ne! — Zato se nam je zdelo potrebno, da smo jim to stvar natančno in resnično pojasnili.

α.

*) Člani krajnih šolskih svetov so navadno trgovci in krčmarji. In tem ne hodi na misel, da bi se zamerjali ljudem, od katerih imajo dobiček. Duhovniki pa delajo tako iz sovraštva do učiteljstva in šolstva.

Uredn.